

Střední odborná MORAVA o.p.s., Řehořova 5, 618 00 Brno

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

PhDr. Vítězslav Kulíšek

Brno 2023

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

Školní rok 2023/2024

Zpracoval: PhDr. Vítězslav Kulíšek, školní metodik prevence

Obsah

1. Úvod.....	2
2. Charakteristika školy.....	3
3. Prevence rizikového chování.....	3
4. Stanovení konkrétních cílů pro školní rok 2023/2024.....	8

1. Úvod

Preventivní program je samostatnou nedílnou součástí školních vzdělávacích programů (dále jen ŠVP) vyučovaných oborů vzdělání a vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28 v platném znění a aktuálně platných právních předpisů (více na <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/prevence> a další) a Školního akčního plánu (ŠAP).

Koordinaci tvorby a vyhodnocení realizace zajišťuje školní metodik prevence PhDr. Vítězslav Kulíšek. Na základě výsledků evaluace za uplynulý školní rok je preventivní program každý rok aktualizován a přizpůsobován nejen současnému stavu a potřebám školy, ale také zejména rizikům, která s sebou nese vývoj společnosti v České republice (včetně zkušeností s distanční výukou a začleňování ukrajinských žáků).

PP je pro školní rok 2023/2024 zaměřen na vytváření a posilování třídních kolektivů se zdravou atmosférou a na podporu třídních učitelů při práci s třídním kolektivem.

2. Charakteristika školy

Střední odborná škola MORAVA o.p.s. je školou soukromou. Byla založena v roce 1991 a jejím zřizovatelem je Český svaz žen. Škola má akreditovány 4 studijní obory v denním a jeden obor v dálkovém studiu. Ve školním roce 2023/2024 mohou žáci studovat v denním, čtyřletém studiu obory Sociální činnost, kód 75-41-M/01, Veřejnosprávní činnost, kód 68-43-M/01 a Ekonomika a podnikání, kód 63-41-M/0. V pětiletém dálkovém studiu je otevřen obor Sociální činnost, kód 63-41-M/01. V letošním školním otevíráme 9 tříd denního a 5 tříd dálkového studia. Naším hlavním cílem je ve škole zajistit bezpečné, respektující a spolupracující prostředí. Klademe důraz na oblast komunikace, rozvíjení pozitivních vztahů mezi žáky a mezi žáky a učiteli. Naší výhodou je, že jsme školou rodinného typu. Nižší počet žáků ve třídách nám umožňuje klást zvýšený důraz na individuální přístup a více komunikovat s žáky, díky čemuž se nám daří minimalizovat rizikové chování již v počátcích. Na škole v současnosti působí 18 pedagogů, 2 asistentky pedagoga a 5 nepedagogických pracovníků. Škola nabízí poradenské služby školního metodika prevence, výchovné poradkyně a kariérní poradkyně. Na řešení problematiky rizikového chování spolu úzce spolupracují školní metodik prevence a výchovná poradkyně. Jejich spolupráce je na dobré úrovni, vzájemně se informují o problémech souvisejících s výkonem jejich profese a hledají optimální řešení. Školní metodik prevence a výchovná poradkyně mají ve škole k dispozici samostatnou místnost, ve které jednají s žáky a zákonnými zástupci. Veškerou dokumentaci archivují v uzamykatelných skříňkách ve sborovně.

3. Prevence rizikového chování

Rizikovým chováním rozumíme chování, které má negativní dopad na zdraví, sociální nebo psychické fungování žáka a chování, které ohrožuje jeho sociální okolí. Zejména se jedná o:

- ✓ Interpersonální agresivní chování – agrese, šikana, kyberšikana, rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií, násilí, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie.
- ✓ Delikventní chování – vandalismus, krádeže, sprejerství a další trestné činy.

- ✓ Záškoláctví a negativní jevy s ním související.
- ✓ Závislostní chování – užívání návykových látek, netolismus, gambling.
- ✓ Rizikové sportovní aktivity, prevence úrazů, rizikové chování v dopravě.
- ✓ Poruchy příjmu potravy.
- ✓ Negativní působení sekt.
- ✓ Rizikové sexuální chování.

Při realizaci primární prevence vycházíme z metodického doporučení, konkrétně se jedná o Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28, které vymezuje následující typy prevence: Nespecifická primární prevence – veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, které vedou k dodržování základních společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání. Specifická primární prevence – aktivity a programy, které jsou zaměřeny na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků. Jedná se o:

- a) všeobecnou prevenci, která je zaměřena na všechny žáky bez rozdílu,
- b) selektivní prevenci, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšený výskyt rizikového chování,
- c) indikovanou prevenci, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky.

4. Prevence rizikového chování na Střední odborné škole MORAVA o.p.s.

Cílem primární prevence rizikového chování na naší škole je předcházení a minimalizace projevů rizikového chování, formování osobnosti žáků a zvýšení jejich odolnosti vůči rozvoji rizikových forem chování. Některé preventivní aktivity realizujeme sami v rámci výchovně vzdělávacího procesu, některé zabezpečujeme ve spolupráci s

externími partnery. Na realizaci primární prevence rizikového chování se podílí všichni zaměstnanci školy.

Vymezení kompetencí:

Ředitelka školy

✓ jasně formuluje pravidla chování ve škole a vymezuje sankce za jejich porušení – viz školní řád

✓ ve spolupráci se školní metodičkou prevence každý měsíc vyhodnocuje „Mapování třídního klimatu, výskyt rizikového chování a školní neúspěšnosti“

✓ umožňuje vzdělávání pracovníků školy v oblasti různých forem rizikového chování

✓ schvaluje realizaci preventivní aktivity a programů konaných ve škole i mimo ni

Školní metodik prevence

✓ ve spolupráci s ředitelkou školy koordinuje preventivní aktivity ve škole

✓ ve spolupráci s ředitelkou školy a ostatními pedagogy vybírá vhodné programy pro žáky

✓ vypracovává Preventivní program školy a Školní program proti šikanování

✓ každý měsíc ve spolupráci s třídními učiteli a ředitelkou školy vyhodnocuje

„Mapování třídního klimatu, výskyt rizikového chování a školní neúspěšnosti“

✓ pravidelně se vzdělává v problematice prevence rizikového chování

✓ poskytuje poradenské služby zaměřené na problematiku rizikového chování žákům,

jejich zákonným zástupcům i ostatním pedagogům

✓ spolupracuje na realizaci vybraných preventivních aktivit s vhodnými externími partnery

Pedagogičtí pracovníci

✓ s žáky ve třídě diskutují o slušném chování, pozitivních mezilidských vztazích

a aktivně se podílejí na vytváření pozitivního třídního klimatu

- ✓ třídní učitelé mapují klima a možný výskyt rizikového chování ve třídě, viz „Mapování třídního klimatu, výskyt rizikového chování a školní neúspěšnosti“, svá zjištění zaznamenávají do předem připraveného formuláře, který odevzdávají školní metodičce prevence
- ✓ podezření na výskyt rizikového chování u žáků ve třídě konzultují se školní metodičkou prevence a ředitelkou školy
- ✓ spolupracují se školní metodičkou prevence při výběru vhodných vzdělávacích aktivit zaměřených na prevenci rizikového chování
- ✓ vzdělávají se v oblasti prevence rizikového chování
- ✓ pedagogové se ve vybraných předmětech aktivně podílejí na vzdělávání v oblasti prevence rizikového chování dle ŠVP (např. v předmětech pedagogika, psychologie, občanský základ, právo, aj.)

Nepedagogičtí pracovníci

- ✓ mají-li podezření na výskyt rizikového chování informují ředitelku školy
- ✓ vedou žáky k osvojování norem slušného chování, podílejí se na tvorbě pozitivního školního klimatu

Hlavní pilíře prevence rizikového chování na Střední odborné škole MORAVA o.p.s.

- ✓ Jsme školou rodinného typu. Nižší počet žáků ve třídách nám umožňuje klást zvýšený důraz na individuální přístup a více komunikovat s žáky, díky čemuž se nám daří minimalizovat některé projevy rizikového chování již v jejich počátcích.
- ✓ K vytváření bezpečného a pozitivního školního prostředí přispívá i cílené mapování – „Mapování třídního klimatu, výskytu rizikového chování a školní neúspěšnosti“
- ✓ Žákům, jejich zákonným zástupcům, ale i pracovníkům školy je k dispozici školní

poradenského pracoviště. Prevencí rizikového chování se zabývají školní metodik prevence PhDr. Vítězslav Kulíšek a výchovná poradkyně Mgr. Hana Květinská. Školní poradenské pracoviště má k dispozici jednací místnost (knihovna), kde mohou být v diskrétním prostředí poskytovány poradenské služby.

✓ Školní metodik prevence má zmapovanou síť externích partnerů, kteří mohou škole, žákům, jejich zákonným zástupcům a pedagogům pomoci při řešení problematiky prevence rizikového chování.

✓ Žáci mohou využít schránku důvěry a svoje podezření na výskyt rizikového chování ve školním prostředí sdělit anonymně. Schránka důvěry se nachází v prvním patře školy.

✓ Na vytváření bezpečného prostředí se aktivně podílejí všichni zaměstnanci školy – viz vymezení kompetencí.

✓ Máme nastavena pravidla chování, která od žáků vyžadujeme a nastaveny sankce, které jim hrozí při jejich porušování – viz školní řád.

✓ Ve škole jsou o přestávkách zajištěny pravidelné dohledy.

✓ Žáci jsou školním metodikem prevence průběžně informováni o problematice rizikového chování na informační tabuli v přízemí školy.

✓ Žáci se účastní preventivních vzdělávacích akcí zaměřených na problematiku rizikového chování a těmto tématům se věnují i pedagogové ve vybraných předmětech.

4. Stanovení konkrétních cílů pro školní rok 2023/2024

✓ Budeme věnovat zvýšenou pozornost 1. ročníkům. Zaměříme na sledovat utváření nových třídních kolektivů a podchycovat případnou ostrakizaci žáků.

✓ Zaměříme se i na začleňování nově příchozích žáků do již utvořených školních kolektivů.

✓ Budeme se snažit překonat případné obtíže žáků související s jejich návratem do školy po dlouhodobé distanční výuce.

- ✓ Intenzivně se budeme věnovat prevenci záškoláctví.
- ✓ Třídní učitelé budou pokračovat v mapování – „Mapování třídního klimatu, výskyt rizikového chování a školní neúspěšnosti“.
- ✓ Pracovníci školy budou ředitelku školy nebo školního metodika prevence neprodleně informovat, zaznamenají-li jakýkoliv výskyt rizikových forem chování ve škole.
- ✓ Školní metodik prevence bude pedagogické pracovníky průběžně seznamovat s aktuální nabídkou besed a exkurzí souvisejících s realizací primární prevence rizikového chování ve škole.
- ✓ Žáci budou informováni o problematice rizikových forem chování, o činnosti krizových, poradenských a preventivních center a o zdravém životním stylu prostřednictvím informační tabule umístěné v přízemí školy; v souladu se ŠVP budou ve vybraných předmětech vzdělávání v oblastech souvisejících s rizikovým chováním; pokud to dovolí epidemiologická situace, zúčastní se preventivních aktivit realizovaných externími partnery ve škole i mimo ni (preventivní programy budeme zařazovat dle nabídky a epidemiologické situace).
- ✓ Individuální práce s žáky a zákonnými zástupci. Školní metodik prevence bude žákům i zákonným zástupcům poskytovat informace související s výskytem rizikových forem chování, nabídne možnosti řešení eventuálních problémů zprostředkuje kontakt s příslušnými institucemi.
- ✓ Školní metodik prevence se bude i nadále účastnit vhodných vzdělávacích akcí týkajících se prevence rizikového chování žáků a dále pak schůzek školních metodiků prevence v Poradenském centru pro drogové a jiné záležitosti (Sládkova 45, Brno). Realizace preventivních aktivit dle cílových skupin

Cílová skupina žáci:

I. Aktivity v rámci výuky

Témata vztahující se k prevenci rizikového chování se probírají v souladu se ŠVP ve vybraných předmětech:

Téma: Patologické závislosti – vznik, příčiny, průběh, možnosti prevence.

Předmět: Psychologie, pedagogika, hygiena a pečovatelsví, občanský základ. Téma: Právní a etická výchova, právní následky rizikového chování. Předmět: Základy práva, občanský základ.

Téma: Zdravý životní styl, duševní hygiena, relaxační techniky, využití volného času.

Předmět: Hygiena a pečovatelsví, pedagogika, psychologie, občanský základ, tělesná výchova. Téma: Rizikové sportovní aktivity, prevence úrazů.

Předmět: Tělesná výchova, občanský základ.

Téma: Mezilidské vztahy, šikana.

Předmět: Psychologie, pedagogika, občanský základ.

Téma: Negativní působení sekt.

Předmět: Občanský základ.

Téma: xenofobie, rasismus. Předmět: Občanský základ. Základy práva.

II. Aktivity realizované mimo běžnou výuku

1. Vzdělávací programy

✓ nabídku vzdělávacích programů budeme průběžně sledovat

2. Další aktivity realizované školní metodičkou:

✓ informuje žáky prostřednictvím třídních učitelů o podobě aktuálního Preventivního programu školy a Školního programu proti šikanování

✓ bude sledovat situaci při utváření třídních kolektivů v 1. ročnících a začlenění nově příchozích žáků do kolektivů stávajících

✓ poskytne žákům individuální poradenské služby, bude poskytovat kontakty na další poradenská zařízení a navazovat s nimi spolupráci

✓ bude s žáky řešit přestupky týkající se školního řádu, které spadají do kompetence ŠMP (ve spolupráci s ředitelkou školy, výchovnou poradkyní a třídními učiteli)

✓ bude žáky průběžně informovat o rizikových formách chování, jejich důsledcích a prevenci prostřednictvím informační tabule

Cílová skupina zákonní zástupci:

Školní metodik prevence spolupracuje se zákonnými zástupci:

✓ prostřednictvím webu školy je informuje o realizaci primární prevence rizikového chování ve škole – zveřejněny jsou základní dokumenty – Preventivní program školy a Školní program proti šikanování

✓ je jim nápomocen při řešení problémů žáků, které spadají do její kompetence, tj. prevence rizikového chování

✓ poskytne jim informace o činnosti poradenských, preventivních a krizových zařízení v našem městě a kraji (např. vyhledáním vhodného zařízení, poskytnutí pomoci při sjednání schůzky, aj.)

✓ ve spolupráci se třídními učiteli informuje zákonné zástupce o plánované realizaci preventivních aktivitách mimo školu

Cílová skupina pracovníci školy:

Školní metodik prevence spolupracuje s pedagogickými pracovníky školy na realizaci preventivního programu ve škole.

✓ seznámí je s aktuálním Preventivním programem školy a Školním programem proti

Šikanování, spolupracuje s nimi na odhalování a řešení rizikových forem chování

✓ informuje je o aktuálně řešených problémech, které budou vyžadovat jejich součinnost

✓ spolupracuje s nimi při výběru témat, besed a exkurzí souvisejících s realizací

primární prevence rizikového chování

✓ poskytne metodickou pomoc při začleňování témat souvisejících s realizací primární

prevence rizikového chování do výuky

Nepedagogičtí pracovníci sledují chování žáků, případný výskyt patologických jevů nahlásí školnímu metodikovi prevence či ředitelce školy, v případě nutnosti (např. ohrožení zdraví) okamžitě zasáhnou. Školní metodik prevence spolupracuje s nepedagogickými pracovníky při realizaci preventivních aktivit ve škole (organizační záležitosti).

Ing. Bc. Petra Kalousková, ředitelka školy

PhDr. Vítězslav Kulíšek, školní metodik prevence